

Forslag til Inatsisartutbeslutning om at Inatsisartut tager ombudsmandens beretning for 2020 til efterretning.

(Lovudvalget)
(1. og 2. behandling)

Demokraatit vil gerne takke Ombudsmanden for sin indsats i 2020. Vi betragter Ombudsmandsinstitutionen som en form for garanti for til stadighed at styrke borgernes retssikkerhed og myndighedernes opgaveløsning.

For os er Ombudsmandsinstitutionen en væsentlig del af vores demokrati, og vi anser det som vigtigt, at borgerne har denne mulighed for at klage.

Vi ser naturligvis gerne, at der kommer så få klager som muligt, da det er et tegn på, at sagsbehandlingen i det offentlige fungerer godt. Desværre må vi erkende, at der er for mange borgere, der er nødt til at klage. Det er desværre et tegn på, at sagsbehandlingen i kommunerne i nogle tilfælde er langsom og mangelfuld. Det er et problem, som vi er nødt til at italesætte og gøre noget ved.

Jeg vil også benytte lejligheden til at takke Lovudvalget for at italesætte og notere sig, at kommunerne ikke overholder sagsbehandlingslovens krav om, at en afgørelse, som ikke giver borgeren fuldt ud medhold, skal meddeles skriftligt, hvis borgeren anmoder herom, og at den skriftlige afgørelse skal være ledsaget af en begrundelse. Dette til trods for, at landets borgmestre har fået indskærpet reglerne herom.

Sagsbehandlingsloven har nu været gældende i mere end 25 år, og hører til de enkleste og mest grundlæggende regler. Det er derfor undrende, at der er nogle kommuner, som ikke formår at efterleve disse regler. Man kan spørge, hvorfor gør de ikke det? Et gæt kunne være, at rekrutteringsudfordringerne samt for tunge arbejdsopgaver for den enkelte medarbejder, særligt i den sociale enhed oftest er kendt for at mangle blandt andet socialrådgivere. For konsekvensen er tydelig; vi får nogle frustrerede borgere, hvis tillid til vores opstillede systemer og regler bliver svigtet.

Så må der ganske enkelt gøres noget aktivt for at gøre reglerne så nemme som muligt at efterleve for alle parter. Jeg mener også, at det netop er grundet disse klagesager, at vi blandt andet har fået et behov for at etablere talsmænd. Og i politiske kredse er ønsket ligefrem, at der skal etableres flere talsmænd. Igen må jeg spørge lidt provokerende, hvorfor? For hvis vi nu sikrede os, at vi talte sammen med kommunerne om at finde et fælles mål om at forbedre sagsbehandlingen. At de ansvarlige Naalakkersuisut fik en konstruktiv og reel dialog om, hvad der skal til for at efterleve de love vi foreskriver fra landspolitisk plan, ja så må man mene, at vi har nået et stort stykke til at etablere et bedre samarbejde på tværs med borgeren i centrum.

Et andet eksempel, som jeg ser med stor alvor på er Ombudsmandens beretning af Inatsisartutlov nr. 20 af 26. juni 2017 om støtte til børn med senere ændring som børnestøtteloven. Jeg tager børnenes tarv alvorligt, og tager derfor meget bogstaveligt på, hvordan vi efterlever FN's konvention om børnerettigheder i Grønland. Tillad mig at citere fra ombudsmandens beretning på side 32:

"I børnestøtteloven er der ikke fastsat særlige frister for, hvor hurtigt en kommune skal træffe afgørelse, hvis forældremyndighedsindehaver anmoder om hjemgivelse af et barn eller en ung, der er anbragt uden for hjemmet. Der er heller ikke fastsat frister, hvis en ung over 15 år anmoder om at blive hjemgivet. Der er endvidere ikke fastsat generelle regler for myndigheders sagsbehandlingstid, hverken i sagsbehandlingsloven eller anden lovgivning. Det er ombudsmandens opfattelse, at det er meget indgribende at anbringe et barn eller en ung uden for hjemmet, og at sager om hjemgivelse derfor bør behandles med særlig hurtighed. På den baggrund finder ombudsmanden, at kommunen bør tage stilling til en anmodning om hjemgivelse indenfor uger eller højst få måneder. Det fremgår af ombudsmandens udtalelse 2019-2. Ombudsmanden har i den forbindelse peget på, at forældremyndighedsindehaver er afskåret fra at klage over anbringelsen til Det Sociale Ankenævn under kommunens behandling af en anmodning om hjemgivelse, idet kommunen endnu ikke har truffet en afgørelse. Dette er ved særlig langvarig sagsbehandling i kommunen en væsentlig forringelse af forældremyndighedsindehavers retssikkerhed. Det er tilsvarende en forringelse af barnets eller den unges retssikkerhed, da barnet eller den unge i dette tilfælde også er afskåret fra at klage over anbringelsen til Det Sociale Ankenævn."

Jeg finder det dybt bekymrende, at ovenstående beretning fra ombudsmanden, endnu ikke har medført, at vi ser mærkbare forbedringer for vilkårene for vores børn og unge på trods af mangeårige italesættelse af systemisk omsorgssvigt af vores børn og unge. Inatsisartut har på Forårssamlingen 2020 vedtaget at der skal laves en national handleplan om, hvordan Grønland skal efterleve hele FN's børnerettighedskonvention, netop på grund af kendskabet til, at vi har nogle mangler i lovgivningen. For nyligt har vi ligeledes debatteret - og taget stilling til - at der skal laves en handleplan for, hvordan vi kan minimere antallet af anbringelser af børn og unge på institutioner igennem forebyggelse af omsorgssvigt.

Der blev for et par år siden ligeledes igangsat et tværnationalt samarbejde med staten om handleplaner for at komme omsorgssvigt af landets børn til livs. I foråret i år blev der bragt et helt nyt forskningsresultat fra en Ph.D-studerende i Ilisimatusarfik, som kunne belyse, at de anbragte børn oftest ikke ved, hvor længe de skal være anbragt på døgninstitution. Det synes jeg simpelthen, at vi ikke kan være bekendt ikke at gøre noget ved.

Vi skal lytte til børnene. Det er blandt andet derfor, at MIO er etableret. Talsmanden påpeger stadigvæk, at vi endnu ikke gør nok for vores børn og unge, og jeg er overbevist om at disse beretninger tydeligt bliver bekræftet i Ombudsmandens beretning. Derfor, tillad mig at sige, bolden er hos os.

Kære politiker-kollegaer. Skal vi ikke kigge vores lovgivningen i sømmene og i fremtiden stille nye forslag, som væsentligt forbedrer ovenstående alvorlige, manglende efterlevelse af diverse love, og gøre brug af ombudsmandens betragtninger og anbefalinger i forsøget på at forbedre lovgivningen? Det er meningen, at

vi skal lære af klagerne, og ikke kun tage disse til efterretninger uden at udarbejde handlinger efterfølgende.

Med disse bemærkninger tager vi Ombudsmandens beretning for 2020 til efterretning i håb om, at vi i fremtiden kan gøre mere brug af beretningerne til reel politisk handling til gavn for borgerne.